

V Bruseli 20. septembra 2021
(OR. en)

11840/21

Medziinštitucionálne spisy:

2021/0211(COD)
2021/0200(COD)
2021/0201(COD)
2021/0197(COD)
2021/0206(COD)

ENV 636
CLIMA 242
ENER 380
TRANS 553
ECOFIN 845
AGRI 422
FORETS 45
MI 672
CODEC 1230

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Balík „Fit for 55“ a) revízia smernice (EÚ) 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov s cieľom vykonať ambíciu nového cieľa v oblasti klímy na rok 2030 a súvisiace návrhy b) revízia nariadenia (EÚ) 2018/842 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody c) revízia nariadenia (EÚ) 2018/841 o začlenení emisií a odstraňovania skleníkových plynov z využívania pôdy, zo zmien vo využívaní pôdy a z lesného hospodárstva do rámca politik v oblasti klímy a energetiky na rok 2030 d) revízia nariadenia (EÚ) 2019/631, ktorým sa stanovujú emisné normy CO ₂ pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá e) nariadenie, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond – výmena názorov

Delegáciám na účely výmeny názorov na zasadnutí Rady pre životné prostredie, ktoré sa uskutoční 6. októbra 2021, v prílohe zasielame podkladový dokument a otázky, ktoré vypracovalo predsedníctvo s cieľom usmerniť rokovania.

Výbor stálych predstaviteľov sa vyzýva, aby tento podkladový dokument a otázky uvedené v prílohe vzal na vedomie a postúpil ich Rade na účely výmeny názorov.

Balík „Fit for 55“
Podkladový dokument na účely výmeny názorov
na zasadnutí Rady pre životné prostredie 6. októbra 2021

ÚVOD

Európska komisia predložila 14. júla 2021 balík legislatívnych návrhov „Fit for 55“, ktorého cieľom je zosúladiť rámec politík EÚ v oblasti klímy a energetiky s jej novým ambicióznym cieľom v oblasti klímy na rok 2030, ktorým je znížiť čisté emisie skleníkových plynov (GHG) najmenej o 55 % a začať realizovať cieľ stať sa do roku 2050 klimaticky neutrálnou. Balík pozostáva zo súboru navzájom prepojených návrhov, ktorými sa buď menia aktuálne právne predpisy alebo zavádzajú nové iniciatívy v rámci rôznych politických oblastí a hospodárskych sektorov vrátane klímy, energetiky, dopravy, budov, využívania pôdy a lesného hospodárstva. Okrem toho sa ku koncu roku 2021 očakáva predloženie viacerých návrhov súvisiacich s energetikou. Väčšina návrhov obsahuje priame alebo nepriame prepojenia s ďalšími časťami balíka a ich zámerom je navzájom sa posilňovať.

Spoločným účelom návrhov je umožniť EÚ dosiahnuť svoje ciele spravodlivým, nákladovo efektívnym a konkurencieschopným spôsobom a prispievať k zelenej a spravodlivej transformácii hospodárstva EÚ v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody. Vďaka revízii svojho legislatívneho rámca v oblasti klímy a energetiky by EÚ mala byť schopná splniť aj svoje medzinárodné záväzky podľa Parížskej dohody, najmä aktualizovaný vnútroštátne stanovený príspevok v súlade so zvýšenou ambíciou do roku 2030. Cieľom návrhov Komisie je tiež prispieť k oživeniu európskeho hospodárstva po cove a k dlhodobej odolnosti Európskej únie.

Návrhmi sa budú zaoberať štyri zloženia Rady: životné prostredie, energetika, doprava a hospodárske a finančné záležitosti. Päť iniciatív týkajúcich sa klímy, ktorými sa zaoberá Rada pre životné prostredie, je jadrom balíka „Fit for 55“, ktorého hlavnou hnacou silou je zvýšená ambícia systému obchodovania s emisiami EÚ (ETS) spolu so zvýšenými vnútroštátnymi cieľmi v nariadení o spoločnom úsilí (ESR) a opatreniami na zvýšenie prirodzených záchytoz prostredníctvom nariadenia o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve (LULUCF). Cieľom navrhovaných sprísnených noriem CO₂ pre osobné automobily a dodávky je pomôcť členským štátom dosiahnuť ich zvýšené vnútroštátne ciele a zároveň stimulovať technologickú inováciu v tomto odvetví. Navrhovaný nový Sociálno-klimatický fond (SCF) má za cieľ riešiť sociálno-ekonomické vplyvy navrhovaného nového systému obchodovania s emisiami pre budovy a cestnú dopravu.

O týchto iniciatívach a sprievodných posúdeniach vplyvu sa nedávno začalo rokovať na technickej úrovni. Delegácie návrhy stále študujú a zatiaľ vzniesli len všeobecné alebo predbežné pripomienky. Nižšie sa uvádza prehľad jednotlivých iniciatív.

HLAVNÉ PRVKY NÁVRHOV

Reforma systému obchodovania s emisiami EÚ¹

Komisia navrhuje komplexný súbor zmien **existujúceho ETS**, ktorého výsledkom by malo byť celkové zníženie emisií v sektoroch, ktoré ETS podliehajú, a to o 61 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 2005 namiesto súčasného cieľa, ktorým je zníženie o 43 %. Zvýšená ambícia sa má dosiahnuť prostredníctvom rozšírenia rozsahu pôsobnosti ETS a posilnenia jeho súčasných ustanovení.

¹ Reforma ETS pozostáva z troch návrhov: dva návrhy na zmenu smernice o ETS (jedným z návrhov sa tiež mení nariadenie o MRV v lodnej doprave a rozhodnutie o trhovej stabilizačnej rezerve) a osobitný návrh na zmenu rozhodnutia o trhovej stabilizačnej rezerve.

Závazným opatreniam na zníženie emisií skleníkových vplyvov zatiaľ nepodlieha **námorný sektor**. Komisia navrhuje, aby sa emisie z námorného sektora do ETS zahŕňali postupne v období od roku 2023 do 2026. Pokryjú sa tým emisie z ciest v rámci EÚ a 50 % ciest mimo EÚ².

Kľúčovým prvkom **posilnenia ambície ETS** je návrh zvýšiť lineárny redukčný koeficient z 2,2 % na 4,2 % za rok, čím sa počet emisných kvót v sektore začne výraznejšie redukovať. Okrem toho sa jednorázovo zníži strop celkového počtu kvót, pričom sa pridávajú kvóty, aby sa zohľadnilo rozšírenie systému na námorný sektor.

Vo všeobecnosti sa budú naďalej uplatňovať súčasné ustanovenia o **úniku uhlíka (bezodplatné pridelovanie)**, avšak s určitými úpravami. Okrem toho sa v sektoroch, pre ktoré sa navrhuje uplatňovanie nového Mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach (CBAM), bude do roku 2035 postupne upúšťať od bezodplatného pridelovania, čo bude odzrkadľovať postupné zavádzanie poplatku, ktorý sa má prostredníctvom CBAM začať od roku 2026 zavádzať na dovozy. CBAM sa má vzťahovať na železo a oceľ, betón, hnojivá, hliník a elektrickú energiu.

Od bezodplatného pridelovania pre **letectvo** sa bude postupne upúšťať, pričom naplno sa s kvótami začne obchodovať od roku 2027. Na letectvo sa tiež bude uplatňovať zvýšený lineárny redukčný koeficient. ETS by sa mal naďalej uplatňovať na vnútroeurópske lety (vrátane Spojeného kráľovstva a Švajčiarska), pričom sa navrhuje, aby sa systém kompenzácie a znižovania emisií uhlíka v medzinárodnom letectve, CORSIA, uplatňoval na prevádzkovateľov EÚ v prípade mimoeurópskych letov do tretích krajín, ktoré sa zúčastňujú systému CORSIA, a z tretích krajín.

² Pokrytie ciest mimo EÚ sa nemá započítavať do plnenia cieľa zníženia o 55 %.

Na podporu tejto zvýšenej ambície sa posilňuje objem **modernizačného fondu**, ako aj **inovačného fondu**, pričom sa konkrétne medzi 12 členských štátov, ktorých HDP na obyvateľa je nižší ako 65 % priemeru EÚ, rozdelí dodatočné pridelenie na modernizačný fond vo výške 2,5 % a zároveň sa vytvoria nové zdroje financovania pre inovačný fond. Pravidlá využívania prostriedkov fondov sa upravujú, a to okrem iného v súlade so zmenami ETS a politických cieľov zelenej dohody. Okrem toho sa navrhuje, aby sa príjmy všetkých členských štátov z obchodovania s kvótami povinne **účelovo viazali** na ciele súvisiace s klímou.

Komisia navrhuje, aby sa okrem opatrení v rámci nariadenia o spoločnom úsilí uplatňovalo stanovovanie cien uhlíka na úrovni EÚ na fosílna palivá pre **budovy a cestnú dopravu** s cieľom dosiahnuť v týchto odvetviach potrebné zníženie emisií v súlade s celkovým cieľom zníženia emisií o 55 % do roku 2030. **Nový samostatný systém obchodovania s emisiami** pre budovy a cestnú dopravu by sa mal zriadiť od roku 2025 s povinnosťami dodržiavania od roku 2026, ktorých cieľom je dosiahnuť v týchto odvetviach zníženie emisií o 43 % do roku 2030 v porovnaní s rokom 2005. Zníženia emisií, ktoré sa v rámci tohto nového systému obchodovania s emisiami dosiahnu, sa započítajú do plnenia vnútroštátnych cieľov členských štátov podľa nariadenia o spoločnom úsilí. Stanovenie stropu (celkového počtu kvót) bude na začiatku založené na údajoch zozbieraných v rámci nariadenia o spoločnom úsilí s počiatočným lineárnym redukčným koeficientom stanoveným na 5,15 %. Neplánuje sa žiadny systém bezodplatného pridelovania. Všetky príjmy z obchodovania sa majú použiť na ciele súvisiace s klímou a energetikou, pričom 25 % sa pridelí Sociálno-klimatickému fondu.

Navrhuje sa, aby sa **trhová stabilizačná rezerva**, ktorej cieľom je pokračovať v zabezpečovaní stabilného a dobre fungujúceho ETS, zrevidovala vrátane nových ustanovení týkajúcich sa nového samostatného systému obchodovania s emisiami. Cieľom osobitného návrhu je udržať mieru prijímania celkového počtu kvót v obehu do roku 2030 na 24 %.

Nariadenie o spoločnom úsilí (ESR)

Cieľom návrhu je zmeniť nariadenie o spoločnom úsilí z roku 2018 a zosúladiť ho s novým cieľom EÚ na zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030. Nariadením ESR sa pre členské štáty stanovujú záväzné ciele týkajúce sa skleníkových plynov v odvetviach, na ktoré sa nevzťahuje smernica o ETS alebo nariadenie o LULUCF. **Rozsah pôsobnosti ESR sa nemení**, hoci navrhovanou revíziou smernice o ETS sa obchodovanie s emisiami rozširuje na cestnú dopravu a budovy, čím by sa mala pokryť približne polovica emisií, ktoré sa regulujú prostredníctvom ESR.

Hlavné zmeny súčasného ESR sa týkajú cieľov a flexibility. Celkový cieľ zníženia emisií pre pokryté odvetvia za EÚ-27 **sa zvyšuje z 29 % na 40 % do roku 2030** v porovnaní s rokom 2005. Dôsledkom toho sa zvyšujú aj príspevky členských štátov k celkovému cieľu, a to **od 10 % až do 50 %** pod úroveň z roku 2005. Metóda výpočtu je aj naďalej založená na **HDP na obyvateľa**, pričom sa uplatňuje obmedzený počet **cielených úprav**, aby sa riešili obavy súvisiace s nákladovou efektívnosťou, ako aj osobitná situácia viacerých členských štátov. Okrem toho predstavuje maximálne zvýšenie cieľa pre jednotlivé členské štáty 12 percentuálnych bodov. Pokiaľ ide o emisné limity pre každý z členských štátov, uplatňujú sa tri rôzne režimy: súčasné nariadenie bezo zmeny v rokoch 2021 – 2022; úprava trajektórie na základe nového cieľa zníženia o 40 % v období 2023 – 2025 a druhé prepočítanie trajektórie na obdobie 2026 – 2030 s použitím aktualizovaných údajov o emisiách.

Komisia navrhuje určité zmeny existujúcej flexibility, konkrétne rozdeliť **flexibilitu** v rámci LULUCF na dve päťročné obdobia, pričom členské štáty by mohli počas každého z uvedených období využiť polovicu svojej aktuálne dostupnej flexibility. Okrem toho Komisia navrhuje zriadiť novú **dodatočnú rezervu** prenesením nevyužitých kreditov z LULUCF po roku 2030 členským štátom, ktoré ich potrebujú, s cieľom pomôcť im splniť svoje ciele podľa ESR. Osobitné podmienky sa uplatňujú na využívanie rezervy, ktorá by sa stala operatívnou iba v prípade, ak by EÚ dosiahla svoj cieľ zníženia o 55 % a zároveň by sa rešpektoval limit pre príspevok čistých odstránených emisií stanovený v európskom právnom predpise v oblasti klímy.

Nariadenie o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve (LULUCF)

Cieľom revízie existujúceho nariadenia je stanoviť jednoduchšie, transparentnejšie a účinnejšie pravidlá a ciele pre dodržiavanie, aby sa v rámci EÚ do roku 2030 zvýšilo množstvo odstránených emisií o najmenej 310 miliónov ton ekvivalentu CO₂, a stanoviť cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu sektora pôdy v EÚ do roku 2035.

Do roku 2025 sa pravidlá súčasného nariadenia o LULUCF v zásade nemenia, a to najmä tzv. pravidlo nulového dlhu a účtovné zásady. Naopak, v období od **roku 2026 do roku 2030** sa navrhujú **viaceré významné zmeny**: cieľ **zvýšiť v rámci EÚ do roku 2030 odstránenie 310 miliónov ton ekvivalentu CO₂** je rozdelený medzi členské štáty ako **vnútroštátne ciele**, ktoré odzrkadľujú aktuálne výsledky jednotlivých členských štátov v oblasti zmierňovania zmeny klímy v sektore LULUCF a podiel na obhospodarovanej pôde v rámci EÚ. Rozsah pôsobnosti cieľa sa rozširuje na všetky kategórie započítavania pôdy a dodržiavanie vychádza z nahlásených a nie zo započítaných emisií a ich odstránených množstiev v inventúrach skleníkových plynov. Navrhovaný proces zahŕňa vymedzenie lineárnej trajektórie vedúcej k celkovému cieľu EÚ v roku 2030, s ročnými čiastkovými cieľmi, ktoré sa pre každý členský štát vymedzia prostredníctvom vykonávacích aktov.

Ustanovenia návrhu sa rozširujú aj na **obdobie po roku 2031**. Od roku 2031 by sa mal rozsah pôsobnosti nariadenia rozšíriť tak, aby **zahŕňal emisie zo sektora poľnohospodárstva iné ako emisie CO₂**, takže po prvýkrát bude celý rámec sektora pôdy riadený jediným politickým nástrojom v oblasti klímy s cieľom podporiť súčinnosť mitigačných opatrení v kontexte využívania pôdy. V návrhu sa zároveň stanovuje cieľ **dosiahnuť do roku 2035 klimatickú neutralitu v kombinovanom sektore**, čo si vyžiada výrazné zvýšenie odstraňovania uhlíka, aby sa vyrovnali zostávajúce emisie z poľnohospodárstva. Komisia zamýšľa v neskoršej fáze navrhnúť ciele pre jednotlivé členské štáty a opatrenia na úrovni celej EÚ na obdobie po roku 2030, ktoré budú podliehať posúdeniu vplyvu a novému legislatívnemu návrhu.

Nariadenie o normách CO₂ pre osobné automobily a dodávky

Príspevok noriem CO₂ pre osobné automobily a dodávky k zvýšenej ambícii EÚ v oblasti klímy pozostáva najmä zo **zvýšených cieľov znižovania emisií v celej EÚ** na rok 2030 a stanovenia nového cieľa vo výške 100 % na rok 2035, čo fakticky znamená, že od roku 2035 sa trh EÚ neuvedú žiadne osobné automobily ani dodávky s vnútorným spaľovacím motorom. Navrhovanými cieľmi na rok 2030 sa naďalej rozlišuje medzi osobnými automobilmi a dodávkami: cieľ pre osobné automobily sa zvýši z 37,5 % na 55 % a cieľ pre dodávky z 31 % na 50 %.

Okrem toho sa v roku 2029 skončí systém stimulov pre **vozidlá s nulovými a nízkymi emisiami**, čiže výrobcovia ho od roku 2030 nebudú môcť využívať na to, aby im pomohol plniť ich osobitné ciele zníženia emisií.

Nariadenie, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond

Komisia navrhuje zriadiť Sociálno-klimatický fond s cieľom riešiť **sociálno-ekonomické vplyvy navrhovaného systému obchodovania s emisiami na budovy a cestnú dopravu**. Cieľom fondu je na základe sociálno-ekonomických plánov, ktoré vypracujú členské štáty, poskytovať **podporné opatrenia a investície** v prospech zraniteľných domácností, mikropodnikov alebo používateľov dopravy a zvýšiť energetickú efektívnosť budov, zabezpečiť dekarbonizáciu vykurovania a chladenia budov vrátane integrácie energie z obnoviteľných zdrojov a poskytnutia lepšieho prístupu k mobilite a doprave s nulovými a nízkymi emisiami. Z fondu sa môže pokryť aj **dočasná priama podpora príjmu**.

V návrhu sa na fond vyčleňuje celkovo **72,2 miliardy EUR** na obdobie 2025 – 2032, a to prostredníctvom metodiky pridelovania, ktorej cieľom je bojovať proti nerovnomernému vplyvu navrhovaného rozšírenia ETS, ktorý sa očakáva medzi členskými štátmi a v rámci nich. Členské štáty by mali samé financovať aspoň 50 % celkových nákladov na sociálno-klimatické plány, a pritom využiť príjem z obchodovania s kvótami podľa nového systému.

Zriadenie fondu si bude vyžadovať **zmenu viacročného finančného plánu na roky 2021 – 2027, ako aj rozhodnutia o vlastných zdrojoch.**

OTÁZKY PRE MINISTROV

Na základe uvedeného sa ministri vyzývajú, aby na zasadnutí Rady pre životné prostredie 6. októbra 2021 uskutočnili výmenu názorov na základe týchto dvoch otázok:

- *Vzhľadom na to, že päť iniciatív v oblasti klímy, ktoré sa uvádzajú vyššie, tvoria súčasť celkového balíka „Fit for 55“ a sú úzko prepojené, nazdávate sa, že predstavujú vyvážený súbor politík, ktorým sa zabezpečí splnenie požadovaného zníženia emisií nákladovo efektívnym spôsobom, ako aj spravodlivé znášanie zaťaženia medzi hospodárskymi odvetviami, členskými štátmi a občanmi?*
 - *Konkrétnejšie, zabezpečujú sa týmito iniciatívami vrátane navrhovaného nového systému obchodovania s emisiami pre cestnú dopravu a budovy primerané synergie a stimuly na dosiahnutie požadovanej ambície na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej úrovni? Ako v tejto súvislosti hodnotíte príspevok jednotlivých návrhov k dosahovaniu zvýšenej ambície zakotvenej v Európskom právnom predpise v oblasti klímy?*
-